

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มขึ้นในช่วงปลายปี 2540 เมื่อนักลงทุนต่างชาติเริ่มขาดความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทย โดยสาเหตุของวิกฤติในครั้งนี้เริ่มจากการที่ประเทศไทยมีปัญหาขาดดุลบัญชีเดินสะพัดติดต่อกันและมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยตลอดในช่วง 10 ปี นับจากปี 2530 และในปี 2539 มียอดขาดดุลสูงถึง 14.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.9¹ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ซึ่งเป็นระดับที่นับว่าเป็นอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจเพราะชี้ให้เห็นว่าประเทศต้องสูญเสียเงินทุนสำรองระหว่างประเทศมากขึ้น และจำเป็นต้องพึ่งพาเงินกู้จากต่างประเทศเพิ่มขึ้น จากกระแสความไม่มั่นใจในเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทย ได้สะท้อนออกมาด้วยการไหลออกอย่างต่อเนื่องของเงินลงทุนจากต่างประเทศ และการเทขายเงินบาทของกองทุนบริหารความเสี่ยงในตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้านับตั้งแต่ต้นปี 2540 ส่งผลให้ค่าเงินบาทถูกกดคั่นอย่างหนักให้ต้องลดค่าลงตามภาวะเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงลดลง

รัฐบาลไทย ซึ่งก่อนหน้านั้นยังไม่ได้ตระหนักและมองเห็นภัยที่จะเกิดขึ้น จึงยังไม่มีนโยบายทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนที่จะใช้จัดการกับปัญหาที่บั่นทอนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจดังกล่าว เมื่อเกิดปัญหาการโจมตีค่าเงินบาทขึ้นอย่างที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน รัฐบาลไทยจำเป็นต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการพยายามรักษาค่าเงินบาทไว้ โดยการนำเงินตราต่างประเทศที่เป็นทุนสำรองระหว่างประเทศออกซื้อเงินบาทในตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าเป็นระยะ ขณะที่การเทขายเงินบาทในตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ในที่สุดรัฐบาลไทยก็ไม่มีทางเลือกอื่น จำเป็นต้องประกาศเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงิน (Basket of Currencies) เป็นระบบลอยตัวภายใต้การจัดการ (Managed Float) เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540

เช่นเดียวกับภาวะตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีความผันผวนอย่างต่อเนื่อง (รายละเอียดของมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และระดับดัชนีปรากฏอยู่ในตารางที่ 1) ซึ่งเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ตกต่ำลง ทำให้นักลงทุนต่างชาติชะลอการลงทุน

¹ ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน),รายงานประจำปี 2542,หน้า 12.

ตารางที่ 1 แสดงภาวะธุรกิจหลักทรัพย์ในประเทศไทย²

	2538	2539	2540	2541	2542
มูลค่าหลักทรัพย์รวมตามราคาตลาด(ล้านบาท)	3,654,569	2,559,578	1,133,340	1,268,200	2,193,067
มูลค่าการซื้อขาย(ล้านบาท)	1,534,959	1,303,145	927,421	855,118	1,609,787
มูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อวัน(ล้านบาท)	6,240	4,684	3,779	3,504	6,571
ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (ณ วันสิ้นปี)	1,280.81	831.57	372.69	355.81	481.92

สำหรับในตลาดหลักทรัพย์ที่มีนักลงทุนหลายประเภท พอจะแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้คือ นักลงทุนต่างประเทศ นักลงทุนสถาบันภายในประเทศ กองทุนรวมภายในประเทศ นักลงทุนต่างประเทศ และนักลงทุนรายย่อย โดยนักลงทุนรายย่อยมีส่วนการลงทุนสูงมากที่สุดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยในปี 2541 นักลงทุนรายย่อยมีการลงทุนทั้งสิ้น 1,021,887 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.75 และในปี 2542 นักลงทุนรายย่อยมีการลงทุนทั้งสิ้น 2,112,687 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65.72 (ตารางที่ 2) จะเห็นได้ว่า นักลงทุนรายย่อยมีส่วนสำคัญในการที่ทำให้ภาวะตลาดผันผวนอย่างมากเมื่อเทียบกับตลาดที่พัฒนาแล้ว ซึ่ง นักลงทุนรายย่อยจะเป็นกลุ่มนักลงทุนที่เสียเปรียบกลุ่มอื่น ๆ ทั้งในด้านความรู้ ความชำนาญ เครื่องมือในการวิเคราะห์ ความรู้ในการวิเคราะห์ ขนาดของทุนและสภาพคล่องของแหล่งเงินทุนที่นำมาซื้อขายหลักทรัพย์ จึงอาจทำให้เมื่อหุ้นขึ้นก็ได้กำไรต่ำกว่าตลาด เมื่อหุ้นลงก็อาจจะขาดทุนมากกว่าตลาดโดยรวม

ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนการซื้อขายหลักทรัพย์โดยผู้ลงทุนเฉพาะกลุ่ม³

	2540		2541		2542	
	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%	(ล้านบาท)	%
ต่างประเทศ	804,167	43.25%	592,036	34.62%	944,531	29.38%
นักลงทุนสถาบัน	184,778	9.94%	96,414	5.64%	157,323	4.90%
ลูกค้าทั่วไป(นักลงทุนรายย่อย)	870,251	46.81%	1,021,887	59.75%	2,112,687	65.72%
รวม	1,859,195	100.00%	1,710,337	100.00%	3,214,541	100.00%

² บริษัท หลักทรัพย์เอกรัง จํากัด(มหาชน), รายงานประจำปี 2542, หน้า 11.

³ บริษัท หลักทรัพย์เอกรัง จํากัด(มหาชน), เรื่องเดิม, หน้า 12.

การลงทุนในหลักทรัพย์ใดหลักทรัพย์หนึ่งในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนมักจะแสวงหาผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ภาวะความเสี่ยงระดับหนึ่งหรือเพื่อลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด ณ.ระดับผลตอบแทนหนึ่ง ๆ

หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์เป็นหลักทรัพย์ที่ได้รับความนิยมในการลงทุนอย่างต่อเนื่อง ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์โดยรวมเป็นการรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนด การให้สินเชื่อ นอกจากนี้แล้วธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจอื่นได้อีกเช่น การโอนเงิน การเรียกเก็บเงินตามตราสารทางการเงิน การให้เช่าตู้നിรัถย ฯลฯ จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์เป็นตัวกลางทางการเงินที่ทำให้ระบบการเงินหมุนเวียนได้สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งการประกอบธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงสามารถทำให้ธนาคารพาณิชย์มีรายได้เข้าสู่ระบบธนาคารอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าผลประกอบการในปี 2542 ที่ผ่านมาธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งมีผลการดำเนินงานขาดทุน โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการเร่งกันสำรองสินทรัพย์จัดชั้น รวมทั้งธนาคารมีรายได้ดอกเบี้ยรับลดน้อยลง ตามการชะลอการปล่อยสินเชื่อและการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ขณะที่ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบมีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิถึง 332 พันล้านบาท⁴ แต่อย่างไรก็ตามหากธนาคารใดสามารถกันสำรองหนี้จัดชั้น ได้ครบทั้งจำนวนและธนาคารที่เร่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อลดปัญหาสินเชื่อคือคุณภาพให้น้อยลงเป็นลำดับ ก็จะทำให้ธนาคารมีความพร้อมที่จะปล่อยสินเชื่อให้กับภาคธุรกิจได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ธนาคารมีการเติบโตของรายได้ดอกเบี้ยรับมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะทำกำไรจากการดำเนินงานได้ ดังนั้นการซื้อหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่คาดว่าจะอยู่รอดได้ก็มิโอกาสทำกำไรได้มากและมีความปลอดภัยในระดับหนึ่งและที่ผ่านมาก็ได้รับความสนใจจากนักลงทุนในการเข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

นอกจากลักษณะของการประกอบธุรกิจแล้วหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ยังเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market Capitalization) สูงที่สุดโดย ณ.สิ้นเดือนธันวาคม 2542 กลุ่มธนาคารพาณิชย์มีมูลค่าตามราคาตลาดเท่ากับ 595,661.32 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.68⁵ และมีจำนวนหลักทรัพย์ทั้งสิ้น 14 หลักทรัพย์ คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด(มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด(มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด(มหาชน) ธนาคารเอบีเอ็นแอมโรเอเชีย จำกัด(มหาชน) ธนาคารซีบีเอสไทยทุน จำกัด(มหาชน) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

⁴ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด,กระแสทรรศน์,ปีที่ 6 ,ฉบับที่ 784,25 มกราคม 2543,หน้า 1.

⁵ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,Monthly Review,ปีที่ 25,ฉบับที่ 9,มกราคม 2543,หน้า 39.

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด(มหาชน) ธนาคารศรีนคร จำกัด(มหาชน) ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดอร์คนครชน จำกัด(มหาชน) และธนาคารยูโอบีรีตันสิน จำกัด (มหาชน) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพคล่องของหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารและยังส่งผลต่อความเคลื่อนไหวของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาเป็นอย่างยิ่งว่า การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่ใช้วิธีการใดในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ พฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุนรายย่อยต่อการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์และการรวบรวมปัญหาที่เกิดจากการลงทุน พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ เพื่อช่วยให้นักลงทุนรายย่อยได้มีการวางแผนการลงทุนที่ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการช่วยให้ตลาดหลักทรัพย์โดยรวมมีเสถียรภาพดีขึ้นและเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สนใจทั่วไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อทราบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อทราบพฤติกรรมการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อทราบปัญหาที่เกิดจากการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์ของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่
4. เพื่อเป็นแนวทางต่อการวางแผนการลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารพาณิชย์แก่บุคคลและสถาบันที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้สนใจทั่วไป